

Karriärvägsmodell för äldreomsorgen i Göteborgsregionen

Uppdragsbeskrivningar

Modellen är framtagen av
Branschråd äldreomsorg.
Version: September 2023

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2023
Arbetsmarknad och social välfärd
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se
www.goteborgsregionen.se

Förord

Den här rapporten beskriver kortfattat Göteborgsregionens modell för karriärutveckling inom äldreomsorgen. Modellen är framtagen av Göteborgsregionens (GR) Branschråd för äldreomsorg under 2022 och beslutades av GR:s socialchefer i mars 2023. För mer ingående beskrivning av framtagandet av modellen hänvisas till rapporten *Karriärvägsmodell äldreomsorg – från biträde till specialistundersköterska*.

I denna skrift beskrivs den övergripande modellen och de olika yrkestitlar som ingår.

Revidering av modellen ska ske vid behov och ansvaret för detta ligger på Branschråd äldreomsorg. Rapporten ska även kompletteras med ett stöd för implementering.

Branschråd äldreomsorg

För socialcheferna i Göteborgsregionen
Göteborg, januari 2023

Karriärvägsmodell för äldreomsorg i Göteborgsregionen

Branschrådet för äldreomsorg i Göteborgsregionen (GR) har arbetat fram en modell för karriärvägar inom äldreomsorgen i Göteborgsregionens medlemskommuner. I rapporten presenteras kortfattat den övergripande modellen samt beskrivningar för de olika yrkestitlarna.

Syftet med en karriärvägsmodell:

Verka för branschens kompetensförsörjning och bidra till att såväl nya som befintliga medarbetare har rätt kompetens och kan utvecklas i yrket. Den gemensamma modellen bidrar till en mer attraktiv bransch som är igenkänningsbar i kommunerna i Göteborgsregionen.

Syftet uppnås genom:

- GR-gemensam titulatur med enhetliga utbildningskrav
- GR-gemensam differentiering av ansvar och uppdrag
- En låg tröskel in men med en tydlig gemensam strategi för att möjliggöra en förflyttning från utbildad till vårdbiträde/undersköterska och/eller specialistundersköterska

Beskrivning av titulatur, utbildningskrav och differentiering

Nedan följer en beskrivning av modellen för karriärvägar inom äldreomsorgen i Göteborgsregionen utifrån titulatur, utbildningskrav och differentiering.

Modellen antogs i sin helhet av socialcheferna i GR:s medlemskommuner i mars 2023. Intentionen är att den ska implementeras inom såväl hemtjänst som vård- och omsorgsboende i alla Göteborgsregionens kommuner.

Modellen kommer vid behov att utvecklas vidare, men kan ändå implementeras utifrån denna beskrivning. Varje kommun äger själv beslutanderätten för införandet av modellen.

Biträde	Vård-biträde	Undersköterska		Specialist-undersköterska
Utan utbildning	Utbildning Yrkespaket 800 p	Utbildning Yrkespaket 1 500 p		Utbildning Yrkespaket 1 500 p + YH 200 p
		Bas	Fördjupad	
	Differentiering	Differentiering		Differentiering

Validering /Äldreomsorgslyft / Yrkesresa / Gemensam introduktion / YH-utbildningar / Befintligt utbildningsutbud

På kommande sidor beskrivs utbildningskrav och uppdrag för respektive titel i modellen.

Biträde

Utbildningskrav

Biträde är den titel som ges till medarbetare som saknar relevant utbildning inom vård och omsorg.

Det finns inga specifika utbildningskrav i modellen, däremot bör krav definieras i aktuell verksamhet, som till exempel körkort, godkänd svenska, gott bemötande och personlig lämplighet.

Fast anställning kan övervägas vid intresse och personlig lämplighet. En kompetensutvecklingsplan bör då upprättas för att personen ska ges möjlighet att utvecklas och på sikt ska ha rätt kompetens för uppdraget.

Uppdrag

Uppdrag och ansvar bedöms utifrån medarbetarens erfarenhet och kompetens eftersom detta kan variera, men i första hand enligt nedanstående:

- Arbeta utifrån socialtjänstlagen och annan tillämplig lagstiftning samt verksamhetens mål, värdegrund och övriga riktlinjer.
- Utföra serviceinsatser samt okomplicerade vård och omsorgsinsatser utifrån genomförandeplan.
- Utföra enklare delegering.
- I samråd med den enskilde genomföra och dokumentera (alternativt lämna underlag för) arbetet.
- Samverka i arbetsgruppen, med teamet och anhöriga.
- Bidra till att verksamhetens resurser används på bästa sätt.
- Biträden ska **inte** ansvara för introduktion eller handledning av kollegor eller studenter, och **inte** ha uppdrag som fast omsorgskontakt, upprätta genomförandeplaner eller utföra komplicerade omvårdnads- eller HSL-insatser.

AID-kod biträde

Enligt SKR:s etikettlista:
207090

Vårdbiträde

Utbildningskrav

För att tituleras vårdbiträde ska personen ha en vårdbiträdesutbildning på 800 poäng, enligt det nationella yrkespaketet för vårdbiträde. Vårdbiträdesutbildningen kan sedan byggas på med de kurser som krävs för undersköterska. Utbildningen ska inledas med kartläggning i syfte att validera informella kompetenser. Hänsyn behöver tas till personer som haft titeln en längre tid utan formell kompetens. Vårdbiträden ska i möjligaste mån ges möjlighet och stöd att bygga på utbildningen till undersköterska.

Uppdrag

- Arbeta utifrån socialtjänstlagen och annan tillämplig lagstiftning samt verksamhetens mål, värdegrund och övriga riktlinjer.
- Arbeta på ett salutogent och personcentrerat arbetssätt som bidrar till en meningsfull vardag för den enskilde och utvecklar och bibehåller hans funktioner.
- Utföra serviceinsatser samt vård- och omsorgsinsatser utifrån upprättad genomförandeplan.
- Utföra vissa hälso- och sjukvårdsuppgifter efter instruktion, ordination eller delegering.
- I samråd med den enskilde genomföra och dokumentera arbetet.
- Samverka i arbetsgruppen, med teamet och med anhöriga.
- Medverka i utvecklingsarbete.
- Vara ombud eller ha andra fördjupningsuppdrag vid intresse och kunskap.
- Introducera kollegor (biträden och vårdbiträden).
- Bidra till att verksamhetens resurser används på bästa sätt.
- Vårdbiträden ska **inte** ansvara för handledning av kollegor (däremot introduktion av biträden/vårdbiträden). **Inte** heller ha uppdrag som fast omsorgskontakt eller upprättande av genomförandeplan.

AID-kod vårdbiträde

Enligt SKR:s etikettlista:

207029 (vårdbiträde hemtjänst) eller

207024 (vårdbiträde särskilt boende)

Undersköterska på basnivå

Undersköterska med *Baskompetens* beskriver uppdraget för undersköterska som är utbildad undersköterska men saknar, eller har begränsad, erfarenhet av yrket.

Utbildningskrav

För att få titeln undersköterska krävs utbildning enligt nationella yrkespaketet för undersköterska på 1 500 poäng. alternativt gymnasiets vård- och omsorgslinje på 2 500 poäng. (se även riktlinjer för skyddad titel undersköterska)

Efter introduktionsutbildning ska fortbildning erbjudas enligt Yrkesresan eller motsvarande.

Uppdrag

- Arbeta utifrån socialtjänstlagen och annan tillämplig lagstiftning samt verksamhetens mål, värdegrund och övriga riktlinjer. Omsorgs- och omvårdnadsinsatser ska baseras på evidensbaserad praktik.
- Ha uppdrag som fast omsorgskontakt alternativt kontaktperson för utsedd person.
- Arbeta med ett salutogent och personcentrerat arbetssätt som bidrar till att den enskilde har en meningsfull vardag samt utvecklar och bibehåller sina funktioner.
- Tillsammans med den enskilde upprätta, följa upp och utvärdera den enskildes genomförandeplan.
- I samråd med den enskilde planera och dokumentera arbetet.
- Utefter upprättad genomförandeplan stödja den enskilde i vård och omsorgsamt serviceinsatser.
- Utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter enligt instruktion, ordination eller delegering.
- Vara ombud eller ha andra fördjupningsuppdrag vid intresse och kunskap.
- Introducera kollegor.
- Samverka med arbetsgruppen, legitimerad personal samt med andra samverkansparter för den enskildes bästa. Samverka med närstående.
- Följa upp kunskap från verksamhetsområdet, medverka i utvecklingsarbete och forskning.
- Bidra till att verksamhetens resurser används på bästa sätt.

AID-kod undersköterska

Enligt SKR:s etikettlista:

207009 (hemtjänst) eller 207011 (särskilt boende)

Undersköterska på fördjupad nivå

Undersköterska med *Fördjupad kompetens* beskriver uppdraget för undersköterska som genom erfarenhet och utbildning inom äldreomsorg bedöms ha bred kompetens och kunskaper på en *fördjupad nivå*. En undersköterska på fördjupad nivå har de kunskaper och förmågor för självständigt arbete som verksamheten kräver.

Utbildningskrav

För att få titeln undersköterska krävs utbildning enligt nationellt yrkespaket för undersköterska på 1 500 poäng. alternativt gymnasiets vård- och omsorgslinje på 2 500 poäng. (se även regler för skyddad titel undersköterska).

Relevant introduktionsutbildning ska ges samt eventuellt fortbildning enligt Yrkesresan eller motsvarande.

Uppdrag

- Arbeta utifrån socialtjänstlagen och annan tillämplig lagstiftning samt verksamhetens mål, värdegrund och övriga riktlinjer. Omsorgs- och omvårdnadsinsatser ska baseras på evidensbaserad praktik.
- Ha uppdrag som fast omsorgskontakt (se separat beskrivning) eller kontaktperson till utsedd brukare.
- Arbeta med ett salutogent och personcentrerat arbetssätt som bidrar till att den enskilde har en meningsfull vardag samt utvecklar och bibehåller sina funktioner.
- Tillsammans med den enskilde upprätta, följa upp och utvärdera den enskildes genomförandeplan.
- I samråd med den enskilde planera och dokumentera arbetet.
- Utefter upprättad genomförandeplan stödja individen i vård och omsorgs- samt serviceinsatser.
- Utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter enligt instruktion, ordination eller delegering.
- Samverka med arbetsgruppen, legitimerad personal samt med andra samverkansparter för den enskildes bästa. Samverka med närstående.
- Följa kunskap från verksamhetsområdet, medverka i utvecklingsarbete och forskning.
- Introducera kollegor.
- Vara handledare eller mentor för kollegor.
- Bidra till att verksamhetens resurser används på bästa sätt.
- Initiera, delta i och utveckla verksamhetens olika processer.
- Ansvara för fördjupnings- eller ombudsuppdrag.

AID-kod undersköterska

Enligt SKR:s etikettlista:
207009 (hemtjänst) eller 207011 (särskilt boende)

Specialistundersköterska

Utbildningskrav

För att få titeln specialistundersköterska krävs förutom utbildning enligt nationellt yrkespaket för undersköterska (se även regler för skyddad titel undersköterska) även en eftergymnasial utbildning i form av yrkeshögskoleutbildning om lägst 200 poäng alternativt högskola lägst 60 högskolepoäng. Utbildningen ska ha en tydlig inriktning mot vård och omsorg eller äldreomsorg i hela sin omfattning. Högskoleutbildning kan vara delar av en yrkesutbildning (till exempel socionomutbildning). Alla 60 poäng måste dock ha koppling till verksamhetsområdet.

Uppdrag

Uppdraget som specialistundersköterska bör definieras och tydliggöras utifrån varje kommuns specifika behov. Gemensamt bör dock vara att uppdraget är verksamhetsnära och syftar till att stödja och utveckla verksamhet och kollegor.

Förslag på uppdrag och ansvarsområden:

- Arbeta enligt uppdragsbeskrivning för Undersköterska Fördjupad.
- Initiera, driva och genomföra kvalitets- och verksamhetsförbättringar.
- Stödja kollegor och utveckla arbetsmetoder i vård- och omsorgsarbete.
- Stödja chef i utveckling av verksamheten utifrån enhetens behov.
- Vara stödfunktion inom specifika områden såsom demens, palliativ vård, psykisk ohälsa eller missbruk och samsjuklighet.
- Stödja och introducera nya medarbetare/kollegor.
- Vara handledare/huvudhandledare för APL och LIA.
- Ha uppdrag som mentor.
- Bidra till att verksamhetens resurser används på bästa sätt.
- Samverka internt och externt.

AID-kod specialistundersköterska

Enligt SKR:s etikettlista:
207008

Förklaring av några begrepp

Karriärvägsmodell: Karriärvägsmodeller kan synliggöra vilka roller och uppdrag som finns i en bransch, vilka krav som ställs och hur man kan utvecklas i yrkeslivet.

Differentiering: En uppdelning av arbetsuppgifter utefter exempelvis vilken utbildning eller befattning en person har. Som regel bör en person med mer utbildning och erfarenhet ges ett större ansvar och möjlighet att utföra fler uppgifter än en person som saknar utbildning eller erfarenhet på området.

Undersköterska med Bas eller Fördjupad kompetens: Bedömningen görs i samråd mellan medarbetare och enhetschef. Syftet med indelningen är att anpassa kraven och identifiera kompetensutvecklingsbehov hos ny/oerfaren undersköterska. Se även kompletterande material om Bas/Fördjupad kompetens undersköterska.

Yrkespaketet för Vårdbiträde och Undersköterska: Skolverkets nationella yrkespaket för undersköterska på 1 500 p (vuxenutbildningen) eller 2 400 p (gymnasieutbildningen). Skolverkets nationella yrkespaket för vårdbiträde på 800 p: [Skolverkets yrkespaket](#)

Skyddad titel undersköterska: Den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad titel. För information om godkända utbildningar till Socialstyrelsen: [Socialstyrelsen om skyddad titel](#)

Validering: Validering innebär att synliggöra och erkänna kunskaper och färdigheter som en person besitter. Läs mer om validering hos VO-college: [Validering VO-college](#)

Fast omsorgskontakt: Från den 1 juli 2022 ska alla personer med hemtjänst erbjudas fast omsorgskontakt. Från den 1 juli 2023 kräver detta uppdrag undersköterskeutbildning. För beskrivning av uppdraget fast omsorgskontakt hänvisas till Socialstyrelsens vägledningsmaterial: [Socialstyrelsens vägledning Fast omsorgskontakt](#)

Evidensbaserad praktik: Evidensbaserad praktik innebär att väga samman sitt yrkeskunnande med bästa tillgängliga kunskap och den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid utformande och utförande av insatser.

Salutogent och personcentrerat arbetssätt: Ett *salutogent* arbetssätt kännetecknas av att man tar till vara på och stärker individens tro på sina egna förmågor. Att arbeta *personcentrerat* innebär att man skapar en relation, ett partnerskap, med individen med ömsesidig respekt för varandras kunskaper.

Genomförandeplan: Genomförandeplanen är en beskrivning av hur beslutade insatser ska utföras; vad som ska utföras, vem som ska utföra samt när och hur det ska utföras.

Yrkesresa: Yrkesresan är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling för socialtjänstens medarbetare. Den finns i dagsläget för bland annat

myndighetsutövare och personal inom funktionshinderverksamheten. Arbete pågår för att ta fram en yrkesresa för medarbetare i äldreomsorgen.

Mentor: Mentor är en person som stödjer och vägleder en person i dennes yrkesutveckling.

APL: Arbetsplatsförlagt lärande. Praktik som ingår i vård- och omsorgsutbildningen.

LIA: Lärande i arbete. Praktik som görs inom ramen för Yrkeshögskola.

